

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม และโรงเรียนเครือข่าย 2) ทดลองและติดตามประเมินผลการทดลองใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่แต่ละโรงเรียนได้พัฒนาขึ้น และ 3) สังเคราะห์รูปแบบของการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนที่ร่วมเครือข่าย

วิธีการวิจัย คือ การวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนานวัตกรรม (initiation) เป็นการนำนวัตกรรม คือ หลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ที่พัฒนาในปีที่ 1 (ปีการศึกษา 2547) ซึ่งทดลองใช้ ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ไปขยายผล 2) การขยายผล (diffusion and adoption) เป็นการนำนวัตกรรมทางการศึกษา ออกเผยแพร่สู่โรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย โดยการติดต่อ (connect) โน้มน้าว (convince) และนำพา (conduct) ด้วยวิธีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้บริหารและครูของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย ร่วมกันออกแบบหลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโรงเรียน (adaptation) และ 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (interaction) เป็นขั้นตอนที่คณะผู้วิจัยได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดตามผล โดยการให้คำปรึกษา (consult) และให้ความช่วยเหลือ (contribute) แก่โรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่ายเป็นระยะๆ อันนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม (construct) จนได้ข้อสรุปผลการดำเนินการ (conclude) คือ ได้หลักสูตรที่นำไปใช้ในโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย ซึ่งแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เป็นโรงเรียนนำร่องที่เข้าร่วมโครงการระยะที่ 1 (ปี พ.ศ.2547) จำนวน 3 โรงเรียน จาก 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัฒนาวิทยา และ จังหวัดสงขลา 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และโรงเรียนศรีนครินทรวิถียานุเคราะห์ ส่วนระยะที่ 2 (ปี พ.ศ.2548) มีโรงเรียนแกนนำระดับประถมศึกษาเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 5 โรงเรียน และเป็นเครือข่ายเพิ่มเติมอีกจำนวน 34 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 39 โรงเรียน โดยมีการดำเนินงานทั้งโรงเรียน (whole school)

เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบสอบถามผู้บริหารและครู การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยกำหนด การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการทางสถิติบรรยายหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรม SPSS

สรุปผลการวิจัย

1. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในการเปลี่ยนผ่าน

กระบวนการเปลี่ยนผ่านการศึกษาสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศชาติด้วยการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผ่านหลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS ที่พัฒนาโดยโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม โรงเรียนเครือข่าย มี 5 ขั้นตอน คือ 1. การสร้างวิสัยทัศน์ (vision) ให้กับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง โดยการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และความจำเป็นในการเปลี่ยนผ่านการศึกษาในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ 2. จัดประชุมปฏิบัติการ (workshop) ด้วยการลงมือ นำพาครู ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนแกนนำ 5 โรงเรียน และโรงเรียนเครือข่าย 34 โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS ตามบริบทของแต่ละแห่ง 3. วางแผนการปฏิบัติงาน (action plan) กำหนดแผนปฏิบัติการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยมีคณะผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ ด้วยการลงภาคสนามในพื้นที่ทุกโรงเรียน 4. การติดตามประเมินผลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และเก็บข้อมูลผลการดำเนินการด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน และ 5. การสรุปผลการดำเนินงาน ด้วยการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยการจัดประชุมในทุกภูมิภาค และจัดทำข้อสรุปเพื่อเสนอแนะต่อไป

2. ความสำเร็จในการเปลี่ยนผ่าน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและดำเนินการซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียนทั้งโรงเรียน (whole school) ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมปฏิบัติ ด้วยการสนับสนุน ช่วยเหลือ และประสานงาน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละพื้นที่ในจังหวัด ตลอดจนผู้ปกครองของโรงเรียนแกนนำทุกแห่ง โรงเรียนเครือข่ายบางแห่ง แต่ละแห่งได้พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คือ หลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS ตามบริบทของตนเอง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 รูปแบบนวัตกรรม โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ได้พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คือ หลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS ในปีหนึ่งแล้วเสร็จ (ปี พ.ศ.2547) ในปีที่สอง (ปี พ.ศ.2548) จึงได้นำนวัตกรรมขยายผลสู่โรงเรียนแกนนำจำนวน 5 โรงเรียน และโรงเรียนเครือข่าย จำนวน 34 โรงเรียน รวม 39 โรงเรียน แต่ละแห่งได้พัฒนาหลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS ในบริบทของตนเอง จากการสังเคราะห์แบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

- 1) ตลาดนัดวิชาการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านตลาดนัดวิชาการ เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจความสนใจ ความชอบ และความถนัดของตนเองอย่างมีความสุขและสนุกสนาน (FUN) บางโรงเรียนได้จัดเป็นโปรแกรมต่างๆ ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความชอบและความสนใจ
- 2) ตลาดนัดวิชาการควบคู่กับวิชาเลือกเสรี เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านตลาดนัดวิชาการในภาคต้นหรือภาคปลายช่วงแรก แล้วเปิดรายวิชาเลือกเสรีให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัดในช่วงหลังของภาคปลาย เพื่อค้นหาตัวเอง (FUN & FIND) และ 3) ตลาดนัดวิชาควบคู่กับรายวิชาเลือกเสรีและวิชาบังคับเลือก เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านตลาดนัดวิชาการให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 และจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นด้านทักษะเป็นรายวิชาบังคับเลือกให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 เช่น สาระพลศึกษา จัดเป็นหลายกิจกรรม ได้แก่ แบดมินตัน แฮนด์บอล ฟุตบอล ยืดหยุ่น ปิงปอง และกรีฑา สาระดนตรี – นาฏศิลป์ ได้แก่ โขน อังกะลุง ชลุ่ม ขั้วร้องประสานเสียง และนาฏศิลป์ สาระทัศนศิลป์ ได้แก่ ภาพสีน้ำ ภาพสีเทียน ภาพวาดลายเส้น ภาพพิมพ์ ออกแบบ และประติมากรรม เป็นต้น ทุกคนต้องเรียนแต่สามารถเลือกเรียนได้ รวมทั้งเปิดรายวิชาเลือกเสรีที่เน้นทั้งด้านความรู้และด้านทักษะให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดเพื่อเติมเต็มศักยภาพด้วย (FUN & FIND & FOCUS)

2.2 คุณลักษณะของผู้เรียนในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ (4ร) ได้แก่ รู้ทันรู้นำโลก (ร1) เรียนรู้ชำนาญเชี่ยวชาญปฏิบัติ (ร2) รวมพลังสร้างสรรค์สังคม (ร3) และรักษาวินัยธรรมไทย ใฝ่สันติ (ร4) หลังจากที่เรียนรู้ผ่านหลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS แล้ว พบว่าคุณลักษณะ 4ร โดยภาพรวมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม โรงเรียนแกนนำทั้ง 5 แห่ง อยู่ในระดับปานกลาง และเห็นเด่นชัดในด้านรักษาวินัยธรรมไทย ใฝ่สันติ ในขณะที่นักเรียนโรงเรียนเครือข่าย 34 แห่ง อยู่ในระดับดี และเด่นในด้านรู้ทันรู้นำโลก และด้านรวมพลังสร้างสรรค์สังคม ส่วนครูผู้สอนมีความเห็นว่าคุณลักษณะ 4ร ของนักเรียนทั้งโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม โรงเรียนแกนนำ และโรงเรียนเครือข่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จะเด่นในด้านรักษาวินัยธรรมไทย ใฝ่สันติ มากที่สุด รองลงมาจะเป็นด้านรวมพลังสร้างสรรค์สังคม รู้ทันรู้นำโลก และเรียนรู้อย่างเชี่ยวชาญปฏิบัติ

โดยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ซึ่งเรียนผ่านรายวิชาเลือกเสรีตามความถนัด ความสนใจ จะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะด้านเรียนรู้ชำนาญเชี่ยวชาญปฏิบัติมากที่สุด ส่วนนักเรียนโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่ายที่เปิดสอนรายวิชาเลือกเสรีให้กับนักเรียน จะเด่นในด้านเรียนรู้ชำนาญเชี่ยวชาญปฏิบัติ และด้านรู้ทันรู้นำโลกมากที่สุด

2.3 ความคิดเห็นจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่อการจัดการเรียนการสอนผ่านหลักสูตรตามแนวคิด FUN FIND FOCUS พบว่า นักเรียน ทั้งโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่าย มีความพึงพอใจในระดับสูงมาก โดยนักเรียนเป็นผู้เลือก ไปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ทำให้นักเรียนได้ความรู้ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพต่อไปได้ การเรียนแบบนี้ทำให้นักเรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเอง ได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ มีความสุข และสนุกกับการเรียน ครูผู้สอนให้ความเป็นกันเอง พุดจาสุภาพ สอนสนุก ในขณะที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นตรงกันว่า การจัดหลักสูตรดังกล่าวเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนค้นพบ ศักยภาพของตนเอง และเรียนอย่างมีความสุข กล้าแสดงออกมากขึ้น ครูผู้สอนมีความเห็นว่าตนเองกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองและพยายามแสวงหาความรู้ และเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ มาสอนนักเรียน โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานการจัดหลักสูตร การออกแบบกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลผู้เรียน

The objectives of this research are : 1. to study the process of Educational Innovations Development in Chulalongkorn University Demonstration School, Elementary and the school networks. 2. to try out and evaluate the usages of the educational innovations developed by each school. 3. to synthesize the models of the educational innovations of the school networks.

The research procedure was "Research and Development." There were three steps ; 1. **Initiate Innovation and Development.** The curriculum based on "FUN FIND FOCUS" of Chulalongkorn University Demonstration School , Elementary which had been created and developed for efficient usages since the first year (academic year 2004) was expanded. 2. **Diffusion and Adoption** ; The curriculum based on "FUN FIND FOCUS" was introduced to the pilot schools and networks with three strategies ; **connect** , **convince** and **conduct** by holding the workshop meeting for the administrators and teachers to design the curriculum based on "FUN FIND FOCUS" dependent on their own characters. (adaptation) 3. **Interaction** ; at this stage the researchers visited the schools to exchange the learning experiences and evaluate the curriculum. The researchers had been consulting and contributing gradually in order that they could construct and concluded. Until they finalized and got the curriculums dependent on their own characters.

Research Sample Groups

They were the three pilot schools joining the program since 2004 from the two provinces ; one was Wattana Wittaya School from Chiangrai. And the other two were Rajabhat Demonstration School and Srinakarin Wittayanukrau School from Songkla. In 2005 there were five elementary pilot schools and thirty - four school networks joining the program , and they were the networks of 39 schools.

Research Tools

The tools are teachers and students' surveys , student's interviews and administrators' questionnaires. The data was analyzed by qualitative and quantitative using statistics described the frequency , percentage , average scores and standard deviation with SPSS program

Research Finding

1. Activities and Transforming Procedures

The procedures of transforming school through knowledge – based society to creat the quality human resources ready for country development with the educational innovation , curriculum based on “FUN FIND FOCUS” developed by Chulalongkorn University Demonstration School , Elementary to the school networks can be described as follow :

1. Leading the vision to the administrators , teachers , students and parents to realize that transforming school through knowladge – based society is in need.

2. Organizing the “Workshop” meeting to arouse the teachers and administrators of the five pilot schools and thirty – four school networks to develop the curriculum based on “FUN FIND FOCUS” dependent on their own characters.

3. Setting the “action plan” to try out the curriculum with co – operation of the researchers. They visited every school to help , consult and take care of things participants need.

4. Assessment by observation. The researchers played the role of sharing the experiences in the classroom and collected the datas by interviewing the principals , teachers and students.

5. Conclusion The meetings of all participants are held in every region to evaluate , discuss about the problems and solutions. All suggestions are proposed.

2. The Success of Transforming

This research is the study and the process of team working , everybody concerned such as the principals , teachers , and students (Whole School) joined happily together. They are supported and assisted by each Regional office of Education

in every province as well as the parents of every pilot school and some school networks. Each school developed the educational innovations , curriculum based on “FUN FIND FOCUS” dependent on his own characters , can be briefly described as follow ;

2.1 The Model of educational Innovation Chulalongkorn University Demonstation School had developed the Educational Innovation , curriculum based on “FUN FIND FOCUS” in the first year (academic year 2004). Later , in academic year 2005 the curriculum based on “FUN FIND FOCUS” was expanded to the 5 Pilot Schools and 34 school networks , altogether 39 schools. Each school developed the curriculum. Dependent on his own characters. They are divided into 3 models as follow :

1. Subjects Market. It is the model of learning through fun activities in order that the students will learn themselves what they are interested , what they like and what they are good at. They have a lot of Fun and learn happily (FUN). Some schools organize many programs for variety interest.

2. Subjects market together with the Model of Free selected subjects program. It is the model of learning through fun activities in the first semester or the first half of second semester , then open the free selected subjects to go with their interest and abilities in the second half of second semester to find themselves (FUN & FIND)

3. Subjects market together with the Model of Free selected subjects program and Compulsory selected subjects program. It is the model of learning through fun activities for the students grade 1 – 2 and organize the skill subjects to be the compulsory selected subjects for the students grade 3 – 6 such as ; P.E. (Physical Education) which divided in varieties ; badminton , handball , football , gymnastic , table tennis , and athletics. Music – Folk Dance such as ; Khone (Mask plays) , Un – ga – loong (Musical instrument) , recorder , singing and dancing. Visual Art such as ; painting , crayon coloring , drawing , graphic , designing and sculpture. The students have to take these subjects and also can select the ones they like. As well as there are free selected subjects program focused on both knowledge contents and skills to fulfill their potential. (FUN FIND FOCUS)

2.2 The four Desired Aspects of Knowledge Based Economic Learners (4 ๓) are SMART CONSUMER (๓ 1) , BREAK THROUGH THINKER (๓ 2) , SOCIAL CONCERN (๓ 3) , and THAI PRIDE (๓ 4). After the students passed the curriculum based on

FUN FIND FOCUS. It is found that the four Desired Aspects of K.B.E. Learners (4 ๓) of Chulalongkorn University Demonstration School , Elementary students and the 5 pilot schools students are at the average and distinguished on the THAI PRIDE while the 34 school networks students are at the good level and distinguished on the SMART CONSUMER and SOCIAL CONCERN. The teachers found that the four Desired Aspects (4 ๓) of Chulalongkorn University Demonstration School , Elementary students , the pilot schools students and the school networks students are on the whole at good level. The students of Chulalongkorn University Demonstration School , Elementary are distinguished the most on THAI PRIDE and follow with SOCIAL CONCERN , SMART CONSUMER and BREAK THROUGH THINKER. Those grade 3 – grade 6 students who learn through the free selected subjects program as they like are developed by the aspect of BREAK THROUGH THINKER the most. Those pilot schools and school networks students who learn through the free selected subjects program are distinguished on BREAK THROUGH THINKER and SMART CONSUMER the most.

2.3 Point of views after observing in the classes and interviewing those who concerned with teaching and learning through the curriculum based on “FUN FIND FOCUS”. It is found that both pilot schools and school networks’ students are satisfied at very high level , they can select the programs themselves the most. This model of learning let them gain knowledge and experiences which can be used in everyday life and working in the future. They can find their abilities and skills themselves. As well as they are practiced to think and do many things. They are happy and have a lot of fun with learning. The teachers are very friendly , flexible and polite. They are very good at teaching. All teachers agreed that curriculum based on “FUN FIND FOCUS” is the new constructivism in variety fields. The students find their own potential , learn happily , have more confidence to show their abilities. The teachers agreed that they are eager to develop themselves , aroused to study hard and learn more about new technics of taeching. They have participation in organizing the curriculum , designing activities for learning and assessments.